

Environmentální vzdělávání na Fakultě životního prostředí UJEP

Vzdělávání v oblasti životního prostředí má na rozdíl od tradičních oborů určitá specifika. Zmírnění globální krize v oblasti životního prostředí je akcentující pro urgentní potřebu interdisciplinárního řešení. Od partikulárních priorit jednotlivých odvětví je třeba přejít k holistickému pojetí nejen v praktickém řešení, ale prioritně ve výchově a vědě.

Více jak 15 let se u nás diskutuje o základních dimenzích výuky při formování environmentalistiky jako oboru i forem vysokoškolského studia. Výuka a výchova v této oblasti vyžadují integrovaný a interdisciplinární přístup s konkrétní vazbou na problémy prostředí.

Při environmentálním vysokoškolském vzdělávání se různí názory na výchovu specialistů a generalistů. Diferencovaná výchova generalistů a specialistů v oblasti životního prostředí na vysokých školách v podmínkách ČSFR byla výsledkem dlouholetého výzkumu.

Koncepčními otázkami v zaměření environmentálního vzdělávání se zabývají na pravidelných setkáních pořádaných sekcí ekologické výchovy Společnosti pro životní prostředí ČVTS odborníci z Čech, Moravy i za účasti slovenských kolegů. Po setkáních v Brně r. 1991 a 1992 uskutečnil se v Praze 23. 2. 1994 seminář k environmentálnímu vzdělávání a výchově ve spolupráci s ministerstvem životního prostředí a školství. Ze závěrů tohoto semináře rovněž vyplývá potřeba diferencované výchovy.

Environmentální vzdělávání v oblasti severních Čech zajišťuje Fakulta životního prostředí, zřízená r. 1991 jako součást Univerzity J. E. Purkyně v Ústí n. Labem. Základní dimenze výuky má generalistické pojetí. Při návrhu kon-

ceptu této fakulty se vycházelo z potřeb regionu, zkušeností a poznatků vyspělých států a výsledků výzkumu v oboru ekologického a environmentálního vzdělávání. Využily se i zkušenosti Fakulty ekologie Technické univerzity ve Zvolenu. Tyto fakulty uzavřely dohodu o vzájemné spolupráci ve výuce i výzkumu.

V současném období FŽP UJEP poskytuje 3-leté bakalářské studium. Z počáteční multidisciplinárnosti se prosazuje interdisciplinárnost v pojetí výuky. Relevantní vlastností generalistiky by totiž měla být schopnost syntézy. Záměrem FŽP je vychovávat odborníky, kteří by odpovídali tomuto pojetí. V současném období probíhá na fakultě výchova ve 2 studijních oborech - správním a ekologickém manažmentu.

Cílem studia na FŽP je výchova odborníků - generalistů - s komplexním pohledem na problematiku životního prostředí, schopných syntetizovat poznatky, odhalovat rizika, zjišťovat jejich příčiny a rozsah, připravit podklady pro rozhodovací procesy, kvalifikovaně rozhodovat o základních problémech tvorby a ochrany životního prostředí, koordinovat činnost na úseku péče o prostředí a konkrétně se podílet při jejich řešení. Jedná se o výchovu a výuku univerzálněji laděných odborníků s hlubšími poznatky v určité blokované specializaci (správy a podnikání).

Pro tento typ vzdělání se na FŽP uplatňuje flexibilní typ studia využívající kombinaci povinného společného základu a bloků s variantami povinně volitelných kurzů. Fakulta také vytváří předpoklady pro funkci koordinačního výzkumného regionálního centra, poskytuje vzdělávání, výchovu a osvětu na úseku životního prostředí dalším vrstvám obyvatelstva, organizuje krátkodobé specializační a rekvalifikační kurzy, distanční studium a připravuje

univerzitu III. věku. Postupně vytváří předpoklady pro zřízení informačního a poradenského centra v oblasti životního prostředí, podmínky pro spolupráci s mezinárodními institucemi a vysokými školami poskytujícími různé formy vzdělávání v oblasti životního prostředí.

Studijní předpisy umožňují profilaci studenta podle vlastního výběru. Část kurzů (společný základ) je společná pro oba obory. Součástí tohoto bloku je prohloubení znalostí v přírodovědných disciplínách, zahrnuje výuku obecné a aplikované ekologie, kurzy o jednotlivých složkách prostředí, ochrany přírody, odpadového hospodářství, územního plánování, monitoringu, techniky na ochranu prostředí a výuku cizích jazyků.

Absolventi mohou najít uplatnění v oblasti státní správy a místní samosprávy, v kontrolních a inspekčních orgánech, podnikové sféře, orgánech ochrany přírody, výzkumných ústavech a na specializovaných pracovištích, v orgánech hygienické služby, informační síti životního prostředí, v poradenských a konzultačních střediscích, v marketingu výrobků a zařízení pro ochranu a tvorbu životního prostředí a ve výchovněvzdělávacích zařízeních.

Jaroslava Vráblíková

